

Nr 346.

Av herr **Svensson** i Ljungskile, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 318, med förslag till värnpliktslag.

I direktiven för 1941 års försvarsutredning, som tillsattes för c:a fyra månader sedan, framhåller statsrådet och chefen för försvarsdepartementet, "att han ansett tiden vara inne att företaga *en grundlig och enhetlig utredning rörande hela det frågekomplex, som sammanhänger med utvecklingen av försvarsorganisationen under de närmast framförliggande åren*". Denna utredning förklarar icke syfta till "en i egentlig mening ny försvarsorganisation" utan bör leda till en plan "för det fortsatta organisationsarbetet inom försvarsväsendet under en viss tidrymd". Den tidrymd för vilken man närmast bör planera anges till fem år. "En längre tidrymd än denna kan", förklarar statsrådet, "knappast med någon grad av säkerhet överblickas". Direktiv för utredningen, vilken bör bedrivas inom försvarsdepartementet, skall, förklarar statsrådet vidare, lämnas "efter hand". Som grundsats bör emellertid gälla, att försvarsorganisationen "bör erhålla högsta möjliga kvalitet" samtidigt som dess storlek måste anpassas efter "vårt samhälles ekonomiska bärkraft". Utredningen bör "i sinom tid sammanfattas i en promemoria med förslag i ämnet jämte erforderliga kostnadsberäkningar".

Även om man i första hand söker planera för en femårsperiod framåt och strävar efter största möjliga elasticitet i organisationen, lär det inte kunna förnekas, att det här i verkligheten är fråga om att bygga upp en ny svensk försvarsordning med alla de konsekvenser på längre sikt som därav följa. Det kan utan tvekan sägas, att tidpunkten för ett sådant arbete förefaller att vara illa vald. En ny försvarsordning kan inte beslutas och sättas i verkställighet inom en så näraliggande framtid, att den får någon betydelse för våra möjligheter att hålla oss utanför det nu pågående kriget eller ändra vår styrka som part däri, därest vi mot vår vilja tvingas att kämpa för vår självständighet. I det fallet bliva de redan beslutade åtgärderna tillsammans med de provisoriska åtgärder, som eventuellt ytterligare kunna vidtagas för att stärka vår aktuella värnkraft, avgörande. Åtgärder på längre sikt kunna ej öka vår trygghet eller minska våra risker i dagens läge. Vad som kan beslutas på grundval av de förslag, som framläggas av 1941 års försvarsutredning, kommer därför i huvudsak att få betydelse för vår ställning efter kriget eller i varje fall sedan den nu pågående stormaktskampen kulminerat. Det ligger emellertid i sakens natur, att varken deltagarna i 1941 års försvarsutredning eller någon annan människa kunna veta något om förhållandena vid den tidpunkten. Varken vårt eget militärpolitiska läge, det

internationella samlivets gestaltning, de olika vapenslagens inbördes betydelse eller vårt lands ekonomiska bärkraft kan annat än gissningsvis förutsägas.

Det vore därför bättre för vårt land om 1941 års försvarsutredning finge sin uppgift begränsad till att undersöka vad som inom ramen för vår ekonomiska bärkraft kan göras för att om möjligt ytterligare stärka vårt försvar i dagens läge, utan att våra möjligheter att snabbt anpassa oss till efterkrigstidens förhållanden äventyras.

Från dessa utgångspunkter måste också väsentliga delar i de förslag, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 318, tills vidare avvisas. Så länge kriget varar böra inga definitiva beslut om vår framtida militära fredsorganisation fattas. Att så sker kan möjligen vara ett militärt kårintresse. Från riksdagens synpunkt är det däremot viktigt att behålla fria händer i detta avseende. Även från försvarsministrarnas egna utgångspunkter förefaller det inkonsekvent att först ställa i utsikt en "grundlig och enhetlig utredning" av försvarsorganisationen med tillhörande kostnadsberäkning och sedan bryta ut en av förslaget viktigaste delar och begära dess antagande innan någon överblick vunnits.

Med stöd av vad ovan framhållits hemställas,

att riksdagen måtte

1) avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 318 i det skick den framlagts för riksdagen,

2) provisoriskt antaga kap. 2 och 4 i förevarande proposition att av Kungl. Maj:t tills vidare tillämpas,

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att 1941 års försvarsutredning begränsas till en översyn och samordning av de försvarsanstalter, som kunna bli av betydelse för vår värmkraft under det nu pågående kriget med beaktande av att våra anpassningsmöjligheter till efterkrigstidens förhållanden i största möjliga utsträckning bevaras.

Stockholm den 12 november 1941.

Wald. Svensson.